

Bruxelles, 30. svibnja 2024.
(OR. en)

10459/24

ENER 259
COMPET 603
CLIMA 219
PROCIV 47
ENV 567

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	30. svibnja 2024.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	10244/24
Predmet:	Razvoj održive infrastrukture elektroenergetske mreže – zaključci Vijeća (30. svibnja 2024.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o razvoju održive infrastrukture elektroenergetske mreže kako ih je odobrilo Vijeće za promet, telekomunikacije i energetiku na sastanku održanom 30. svibnja 2024.

**Zaključci Vijeća o
razvoju održive infrastrukture elektroenergetske mreže**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

PODSJEĆAJUĆI NA:

- europski zeleni plan i njegov cilj da EU do 2050. postigne klimatsku neutralnost u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma kako su potvrđeni u zaključcima Europskog vijeća iz prosinca 2019.¹ i sadržani u Europskom zakonu o klimi;
- Izjavu iz Versaillesa od 10. i 11. ožujka 2022.² u kojoj se ističu energetska sigurnost i postupno smanjenje ovisnosti EU-a o ruskim fosilnim gorivima što je prije moguće, posebno dovršetkom i poboljšanjem međupovezanosti europske plinske i elektroenergetske mreže te potpunom integracijom elektroenergetskih prijenosnih mreža diljem EU-a;
- zaključke Europskog vijeća iz travnja 2024.³ u kojima se naglašava važnost postizanja istinske energetske unije, za što će među ostalim biti potrebno opsežno uvođenje i ulaganja u mreže, skladištenje i međupovezanost;
- Komunikaciju Komisije o planu REPowerEU u kojoj je navedeno smanjenje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima, ubrzanje energetske tranzicije i daljnja integracija energetskog tržišta⁴;

¹ <https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2019/12/12/european-council-conclusions-12-december-2019/>

² <https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2022/03/11/the-versailles-declaration-10-11032022/>

³ <https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2024/04/18/european-council-conclusions-17-and-18-april-2024/>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=COM:2022:230:FIN>

- načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu” kako je utvrđeno u Direktivi o energetske učinkovitosti;
- mogućnost da države članice na temelju revidirane Direktive o energiji iz obnovljivih izvora pojednostave postupke izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i za potrebne infrastrukturne projekte, među ostalim određivanjem „područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije”;
- ciljeve elektroenergetske međupovezanosti kako su navedeni u Uredbi o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime⁵;
- transeuropske energetske mreže (TEN-E), koje doprinose uvođenju prekogranične infrastrukture, putem odabira projekata od zajedničkog interesa i projekata od uzajamnog interesa, predlaganjem načina za pojednostavnjenje i ubrzavanje postupaka izdavanja dozvola i odobrenja, kao i odgovarajućeg regulatornog pristupa, te omogućavanjem pristupa financijskim sredstvima EU-a putem Instrumenta za povezivanje Europe u području energetike;
- potrebu da se uzme u obzir jedinstvena situacija manje povezanih ili međusobno nepovezanih, perifernih, najudaljenijih ili izoliranih regija i država članica, kao i onih koje se nalaze na vanjskim granicama EU-a i graniče sa zemljama koje predstavljaju izravnu prijetnju državama članicama ili europskoj sigurnosti, posebno od ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine;
- komunikaciju Komisije iz studenoga 2023. o akcijskom planu EU-a za mreže, u kojoj se utvrđuju izazovi i predlažu prilagođene mjere i preporuke koje bi se mogle provesti u sljedećih 18 mjeseci kako bi se ostvarili ciljevi Unije za 2030.⁶;

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj?locale=hr>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=COM:2023:757:FIN>

- izvješće Europske agencije za okoliš od 11. ožujka 2024. naslovljeno „Europska procjena klimatskih rizika” i komunikaciju Komisije od 12. ožujka 2024. naslovljenu „Upravljanje klimatskim rizicima – zaštita ljudi i blagostanja”, u kojima se naglašava potreba da države članice bolje planiraju kad je riječ o klimatskim rizicima u energetske sektoru s obzirom na to da će klimatske promjene i dalje imati znatan negativan utjecaj na europsku energetske infrastrukturu;
- Direktivu o otpornosti kritičnih subjekata⁷ i Direktivu o mjerama za visoku zajedničku razinu kibernetičke sigurnosti širom Unije (NIS II)⁸;
- zaključke Europskog vijeća od ožujka 2024.⁹ u kojima je Vijeće pozvano da nastavi s radom, a Komisija da zajedno s Visokim predstavnikom predloži mjere za jačanje pripravnosti i odgovora na krizu na razini EU-a u okviru pristupa kojim se obuhvaćaju sve opasnosti i cijelo društvo, uzimajući u obzir odgovornosti i nadležnosti država članica, s ciljem izrade buduće strategije pripravnosti;

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj?locale=hr>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj?locale=hr>

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2024/03/22/european-council-conclusions-21-and-22-march-2024/>

- zajedničko izvješće ACER-a i Europske agencije za okoliš iz listopada 2023. naslovljeno „Rješenja za postizanje fleksibilnosti u potpori dekarboniziranom i sigurnom elektroenergetskom sustavu EU-a”¹⁰;
- desetogodišnji plan razvoja mreže do 2024. i nedavno objavljene planove za razvoj odobalne mreže;
- komunikaciju Komisije naslovljenu „Energija za klimatski neutralno gospodarstvo: strategija EU-a za integraciju energetskeg sustava”¹¹, Direktivu o vodiku i plinu¹², Uredbu o vodiku i plinu¹³ koja uključuje usklađivanje i integriranje planiranje između različitih nositelja energije i Direktivu u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora¹⁴;
- komunikaciju Komisije iz travnja 2024. naslovljenu „Dijalozi o čistoj tranziciji – pregled rezultata / Snažna europska industrija za održivu Europu”¹⁵;
- Forum za energetske infrastrukturu koji se održava svake godine u Kopenhagenu te posebnu platformu koja će redovito pratiti napredak i izvješćivati na godišnjim sastancima tog foruma o provedbi akcijskog plana EU-a za mreže;

¹⁰ <https://www.eea.europa.eu/publications/flexibility-solutions-to-support>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=COM:2020:299:FIN>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52021PC0803>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=COM:2021:804:FIN>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32023L2413>

¹⁵ https://commission.europa.eu/publications/clean-transition-dialogues-stocktaking-strong-european-industry-sustainable-europe_en

- ažurirane nacionalne energetske i klimatske planove za 2024. koje trebaju pripremiti države članice i koji su usmjereni na potrebu za jasnim ciljevima, mjerama i ulaganjima radi jačanja elektroenergetskih mreža na razini distribucije i prijenosa te međupovezanosti;
- komunikaciju Komisije iz veljače 2024. o klimatskom cilju za 2040. i putu prema klimatskoj neutralnosti do 2050.¹⁶ i popratnu procjenu učinka u kojoj se, među ostalim, upućuje na potrebna ulaganja u mreže zbog sve veće elektrifikacije naših gospodarstava;
- izvješće Enrica Lette iz travnja 2024. naslovljeno „Više od tržišta”, u kojem se, među ostalim, poziva na veću integraciju tržišta i zajedničko djelovanje te na izgradnju snažne infrastrukturne mreže koja obuhvaća cijeli kontinent s pomoću integriranog planiranja i financiranja sredstvima EU-a;
- te podsjećajući na to da se ovim zaključcima Vijeća ne prejudiciraju buduće rasprave o VFO-u;

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=COM:2024:63:FIN>

- I. Prema koordiniranoj, međusobno povezanoj i integriranoj europskoj elektroenergetskoj mreži
1. PREPOZNAJE ključnu ulogu međusobno povezane, integrirane i sinkronizirane¹⁷ europske elektroenergetske mreže u jamčenju sigurnog sustava, neometanog funkcioniranja unutarnjeg tržišta, konkurentnosti EU-a i socioekonomskog razvoja te postizanju energetske i klimatske ciljeve EU-a; u tom pogledu NAGLAŠAVA potrebu za zadržavanjem jasnih cjenovnih signala unutar država članica i među njima te za osiguravanjem učinkovitog dispečiranja sredstava;
 2. ISTIČE da se potpuno integriran, međusobno povezan i sinkroniziran europski elektroenergetski sustav može postići samo ako se infrastruktura elektroenergetske mreže EU-a uvede i upotrebljava na najdjelotvorniji i najučinkovitiji način za razmjenu energije, među ostalim s pomoću fleksibilnosti i drugih bežičnih rješenja, kako bi se ukupni troškovi sustava koje snose kućanstva i poduzeća u najvećoj mogućoj mjeri ublažili;
 3. NAGLAŠAVA da je potrebno poduzeti odlučne korake kako bi se uspostavio potpuno integriran, međusobno povezan i sinkroniziran europski elektroenergetski sustav koji ima za cilj daljnje jačanje sigurnosti opskrbe i otpornosti elektroenergetskog sustava te ostvarivanje konkurentnosti i dekarbonizacije; ISTIČE da je potrebno uzeti u obzir posebnosti nepovezanih država članica ili nedovoljno povezanih, perifernih, najudaljenijih ili izoliranih regija; POZIVA Komisiju da bez odgode provede odgovarajuće mjere iz akcijskog plana EU-a za mreže u bliskoj suradnji sa svim relevantnim akterima;

¹⁷ Upućivanja na međusobno povezani, integrirani i sinkronizirani europski elektroenergetski sustav odnose se na sinkrono područje kontinentalne Europe (prethodno UCTE) i na konačni sporazum o sinkronizaciji s baltičkim sustavom do veljače 2025. Njime se dopunjuje i ne isključuje potreba za većom međupovezanosću i integracijom zasebnih sinkronih sustava u EU-u, odnosno Cipra, Irske, nordijskog sustava i drugih otoka u Europskoj uniji.

4. NAGLAŠAVA potrebu za cjelovitim, dugoročnim, koordiniranim, poboljšanim i integriranim planiranjem infrastrukture elektroenergetske mreže na europskoj razini, koje obuhvaća desetogodišnje i dvadesetogodišnje razdoblje, uzimajući u obzir nacionalne i europske ciljeve u pogledu dekarbonizacije, te u okviru kojeg se razmatraju projekti na moru i na kopnu, uključujući hibridne projekte, čiji napredak treba pratiti kako bi se osigurala brza provedba klimatskih i energetske ciljeve EU-a;
5. ISTIČE vrijednost kombiniranja koordinacije nacionalnih planova odozdo prema gore na regionalnoj razini s europskim pristupom;
6. NAGLAŠAVA da je potrebno razmotriti anticipatorna ulaganja u mrežu kako bi se mogla izbjeći uska grla povezana s budućim zahtjevima za priključenje za proizvodna postrojenja i fleksibilna postrojenja, kao i ona povezana s potražnjom, te istodobno pronaći ravnotežu između tih ulaganja i rizika od potencijalne neupotrebljive imovine;
7. ISTIČE važnost osiguravanja cjelovitog i integriranog planiranja za sve nositelje energije s obzirom na buduće energetske potrebe, primjene načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu”, osiguravanja koordinacije između razine prijenosa i distribucije te uzimanja u obzir važnosti toga da energetske sektor bude pretežno bez fosilnih goriva znatno prije 2050. i važnosti nastojanja da se 2030-ih ostvari potpuno ili pretežno dekarboniziran globalni elektroenergetski sustav i ojača elektroenergetska infrastruktura;
8. ISTIČE važnost snažnije suradnje država članica i integriranog pristupa svih aktera u vrijednosnom lancu kako bi se optimiziralo prostorno planiranje i korištenje na kopnu i na moru, kao i važnost koordiniranog prostornog planiranja morskog područja; POTIČE korištenje raznih povezanih inicijativa kao što su Inicijativa za morski bazen šireg Sjevernog mora (GNSBI), Helsinška komisija (HELCOM) i Komisija Oslo-Pariz (OSPAR); ISTIČE važnost regionalne suradnje u pogledu planiranja mrežne infrastrukture i u konačnim ažuriranim nacionalnim energetske i klimatske planovima;

9. NAGLAŠAVA da bi angažman i financiranje mreža, bilo sredstvima EU-a ili privatnim sredstvima, trebali biti primjereni i utemeljeni na dugoročnom planiranju, u skladu s ciljem postizanja nulte neto stope emisija do 2050.;
10. PONOVRNO ISTIČE potrebu za brzom i strogom primjenom i provedbom pravila EU-a kako bi se povećalo povjerenje u potpuno integriran, međusobno povezan i sinkroniziran europski elektroenergetski sustav i na taj način ostvarila istinska energetska unija, što je glavna korist na kojoj se zasnivaju ulaganja u mreže;
11. POTIČE Komisiju i države članice da nastave djelovati u skladu s inicijativama za jačanje i širenje distribucijskih mreža kako bi se integrirala decentralizirana energija iz obnovljivih izvora i fleksibilni resursi te da odgovore na novu potražnju povezanu s elektrifikacijom i osiguraju koordiniraniju¹⁸ i sigurnu opskrbu potrošača električnom energijom i podupru širenje primjera najbolje prakse u planiranju distribucijske mreže, npr. od strane tijela EU-a za ODS-ove;
12. ISTIČE sve veći izazov zagušenja mreže na razini distribucije i prijenosa, za što bi, uz proširenje mreže, mogao biti potreban pristup kojim se osiguravaju dostatna primjerenost i rješenja za postizanje fleksibilnosti;

¹⁸ Djelovanje u okviru akcijskog plana za mreže: tijelo EU-a za ODS-ove dokumentirat će planove razvoja distribucijske mreže i njihove karakteristike kako bi ODS-ovi mogli planirati razvoj mreže (sredina 2024.)

13. u tom pogledu POZIVA Komisiju da:

- (a) ojača okvir kojim se osigurava regulatorno okruženje koje ispunjava dogovorene ciljeve u pogledu dekarbonizacije, uz istodobno olakšavanje anticipatornih ulaganja;
- (b) razradi plan provedbe kako bi pomogla državama članicama, u bliskoj suradnji s operatorima prijenosnih i distribucijskih sustava, u uklanjanju glavnih prepreka učinkovitoj upotrebi i uvođenju elektroenergetske infrastrukture te u prevladavanju izazova zagušenja mreže na razini prijenosa i distribucije, među ostalim razvojem mreže i pojednostavljenjem administrativnog planiranja i postupaka izdavanja dozvola;
- (c) dodatno ojača regionalni pristup planiranju elektroenergetske infrastrukture i kombinira ga s pristupom na razini EU-a, a to će prema potrebi uključivati partnerske zemlje, dugoročnu perspektivu i koordinaciju u okviru prioritarnih koridora, četiri skupine na visokoj razini¹⁹ i, ako je relevantno, druge oblike regionalne suradnje;
- (d) razmotri regionalni pristup i kad je riječ o razmjeni primjera najbolje prakse među državama članicama, regulatornim tijelima i nositeljima projekata s ciljem poticanja regionalne suradnje²⁰ i integracije mreže;
- (e) predloži ojačani okvir za povećanje transparentnosti, sljedivosti i odgovarajućeg neovisnog nadzora nad cijelim procesom planiranja i razvoja prijenosne mreže putem poboljšanja postojeće upravljačke strukture tako da se osigura procjena potreba europske mreže i planiranje koje je u skladu s klimatskim i energetske ciljevima EU-a te ciljevima u pogledu dekarbonizacije;

¹⁹ BEMIP, CESEC, NSEC, jugozapadna Europa.

²⁰ Npr. petostrani energetske forum.

- (f) osigura da se na temelju navedenog neovisnog nadzora osmisli alat za predviđanje potreba mreže i povezanih potreba za ulaganjima radi postizanja klimatske neutralnosti EU-a do 2050. kako bi se olakšao razvoj mreže;
 - (g) potiče fleksibilnu upotrebu energije, ojača upravljanje potrošnjom i skladištenje energije te pokrene rasprave o okviru mrežnih tarifa;
- 14. POZIVA Komisiju i države članice da poboljšaju dosljednost između desetogodišnjeg plana razvoja mreže, planova za razvoj odobalne mreže i nacionalnih i regionalnih planova za razvoj mreže, kao i dosljednost i komplementarnost s nacionalnim energetske i klimatskim planovima;
 - 15. POZIVA Komisiju da procijeni i utvrdi nedostatke i prema potrebi razvije mjere za poboljšanje upravljačkog okvira na razini EU-a u pogledu planiranja, odabira i provedbe prekogranične infrastrukture, posebice u okviru desetogodišnjeg plana razvoja mreže i uzimajući u obzir mišljenja ACER-a;
 - 16. POZIVA mrežu ENTSO-E da iskoristi stečena iskustva i povratne informacije dionika u svojem izvješćivanju o desetogodišnjem planu razvoja mreže i njegovim budućim verzijama te POZIVA Europsku komisiju da razmotri predlaganje duljeg vremenskog okvira za buduće planove razvoja mreže;

17. POZIVA države članice da:

- (a) osiguraju da se u izradi planova vodi računa o prirodi kako bi ubrzanje razvoja mreže i proizvodnja, skladištenje, fleksibilnost i povećanje potražnje za energijom bili usklađeni sa zaštitom okoliša i bioraznolikosti;
- (b) osiguraju da je pristup energetskej tranziciji usmjeren na ljude, uz blisku uključenost građana, energetskih zajednica građana i zajednica obnovljive energije u razvoj energetske infrastrukture i preispitivanje postupaka priključenja na mrežu i kapaciteta za pristup mreži kako bi se osigurali jednaki uvjeti kao i za druge sudionike na tržištu;
- (c) potiču i podupiru operatore prijenosnih sustava i operatore distribucijskih sustava u jačanju njihove suradnje i razvoju novih projekata uspostave mreža, uključujući pametne mreže gdje god su potrebne, te u jačanju, održavanju, digitalizaciji i modernizaciji postojećih mreža, kao i u primjeni fleksibilnosti, uzimajući pritom u obzir potrebu za rješavanjem izazova povezanih s prelaskom s centralizirane na distribuiranu i promjenjivu proizvodnju energije;
- (d) budu i dalje predane otvorenoj i integriranoj prekograničnoj trgovini energijom te međuovisnosti, čime bi se omogućili tranzitni tokovi među državama članicama i partnerima te unutarnje tržište električne energije koje dobro funkcionira, što se među ostalim može postići osiguravanjem slobodnog protoka energije unutar država članica i među njima;

18. POZIVA operatore prijenosnih sustava i operatore distribucijskih sustava da riješe problem zagušenja mreže na razini prijenosa i distribucije unutar država članica te na razini EU-a;

II. Energetska sigurnost i otpornost energetske infrastrukture

19. PREPOZNAJE važnost snažnog, međusobno povezanog, neovisnog, pouzdanog i sigurnog europskog energetskeg sustava koji doprinosi otvorenoj strateškoj autonomiji i konkurentnosti Europe;
20. POZDRAVLJA uspješan dovršetak testiranja otpornosti kritične infrastrukture u energetskeg sektoru na temelju zajedničkih načela u skladu s Preporukom Vijeća iz prosinca 2022. o koordiniranom pristupu na razini Unije za jačanje otpornosti kritične infrastrukture²¹;
21. NAGLAŠAVA da energetskeg sustav u Europi treba zaštititi od novih prijetnji s kojima se suočava od 2022. To je dovelo do novog razumijevanja sigurnosti i otpornosti europskog energetskeg sustava te potrebe za usklađenim skupom mjera energetske sigurnosti;
22. NAGLAŠAVA potrebu za dosljednom i učinkovitom provedbom zakonodavstva EU-a koje se odnosi na sigurnosna pitanja, uključujući rizike u području kibernetičke sigurnosti;
23. NAGLAŠAVA da je stabilnost sustava ključna za njegovo sigurno funkcioniranje te POZIVA mrežne operatore, nacionalna regulatorna tijela ili države članice da poduzmu potrebne mjere u skladu s pravilima unutarnjeg tržišta;

24. POZIVA Komisiju da pomogne državama članicama i, prema potrebi, ugovornim strankama Energetske zajednice u poboljšanju sigurnosti opskrbe električnom energijom, među ostalim uzimajući u obzir fizičku i kibernetičku sigurnost elektroenergetske infrastrukture, te da provede ciljano preispitivanje strukture EU-a za sigurnost opskrbe električnom energijom u dugoročnom razdoblju s naglaskom na pripremljenosti za rizike, uzimajući pritom u obzir ruski agresivni rat protiv Ukrajine, klimatske rizike i različite scenarije s velikim posljedicama i malom vjerojatnošću, kao i nedavne događaje i pouke izvučene iz energetske krize; PREPOZNAJE posebne sigurnosne rizike u državama članicama koje se nalaze na vanjskim granicama EU-a i koje graniče sa zemljama koje predstavljaju izravnu prijetnju europskoj sigurnosti;
25. POZIVA države članice da poboljšaju suradnju između javnih tijela i infrastrukturnih subjekata na nacionalnoj, regionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini kako bi se zaštitila i ojačala otpornost infrastrukture, među ostalim, na hibridne prijetnje, i na razini odobalnih i podmorskih područja;
26. POZIVA Komisiju da podrži države članice u primjeni načela integrirane sigurnosti pri razvoju energetske infrastrukture, među ostalim u pogledu pametnih sustava mjerenja i podatkovne komunikacijske infrastrukture;
27. POZIVA Komisiju, države članice i relevantne partnere da dodatno poboljšaju razmjenu relevantnih informacija o prijetnjama i disruptivnim učincima na ključnu energetske infrastrukturu i lance vrijednosti, među ostalim u pogledu vlasništva;
28. POZIVA Komisiju i Europsku agenciju za okoliš da provode redovite europske procjene klimatskih rizika;

- III. Premošćivanje jaza u pogledu ulaganja u infrastrukturu elektroenergetske mreže
29. PREPOZNAJE dosad nezabilježene potrebe za ulaganjima u elektroenergetske mreže na razini prijenosa i distribucije kako bi se osigurao visoko međusobno povezan, integriran i sinkroniziran europski elektroenergetski sustav usmjeren na postizanje ciljeva EU-a u pogledu dekarbonizacije, konkurentnosti i sigurnosti opskrbe;
 30. PRIMA NA ZNANJE zaključke izvješća Enrica Lette o unutarnjem tržištu i ISTIČE ulogu međusobno povezanog energetskog tržišta u poticanju učinkovitih energetskih i klimatskih politika te POZIVA Komisiju da razmotri preporuke iz izvješća povezane s energetskom infrastrukturom;
 31. POZIVA Komisiju da izradi dodatne smjernice za države članice, operatore prijenosnih sustava i operatore distribucijskih sustava kako bi se na najbolji način iskoristila postojeća sredstva EU-a za mreže za prijenos i distribuciju električne energije, kao i za hibridne projekte, te kako bi se pritom postupak dodjele sredstva iz Instrumenta za povezivanje Europe učinio dostupnijim i jednostavnijim;
 32. POZIVA Komisiju da pruži informacije o stvarnim potrebama za ulaganjima u elektroenergetske mreže u usporedbi sa sredstvima koja su za njih namijenjena te da pronade načine za povećanje ukupnih ulaganja u infrastrukturu elektroenergetske mreže;

33. NAGLAŠAVA potrebu za snažnim Instrumentom za povezivanje Europe kako bi se na pravilan način odgovorilo i podržalo povećane potrebe za ulaganjima u projekte razvoja kopnenih i odobalnih mreža;
34. POZIVA Europsku investicijsku banku da dodatno pojača inicijative i alate za financiranje i smanjenje rizika kako bi se poduprli dodatno proširenje i modernizacija elektroenergetske mreže;
35. NAPOMINJE da je, kako bi se odobalna proizvodnja energije razvijala na troškovno učinkovit način kojim se maksimalno povećavaju ukupne koristi na europskoj razini, u nekim morskim bazenima sve važnije osim radijalnih veza orijentirati se na hibridnu isprepletenu mrežu povezanu s različitim državama članicama; NAPOMINJE da razvoj odobalne infrastrukture koji nadilazi radijalne veze također donosi različite nove izazove u pogledu koordinacije i podjele troškova ili rizika među zainteresiranim stranama; POZIVA Komisiju da procijeni navedene izazove i preostale nedostatke, kao i to je li osim provedbe relevantnih odredaba potrebno iznijeti daljnje pravedne i razmjerne prijedloge u tom pogledu;

36. SA ZANIMANJEM OČEKUJE rezultate smjernica Komisije o okvirima za zajednička ulaganja u projekte kopnenih i odobalnih mreža, uključujući hibridne projekte;
37. POZIVA Komisiju i mrežu ENTSO-E da osiguraju da se u smjernice za analizu troškova i koristi projekata razvoja mreže uključe i negospodarski elementi, kao što su nacionalna i regionalna sigurnost opskrbe, adekvatnost prijenosa i sustava, redispješivanje, fleksibilnost te smanjenje utjecaja stakleničkih plinova i utjecaja na okoliš;
38. POZIVA Komisiju da podrži države članice u razvoju sveobuhvatnog europskog pristupa odobalnim zonama trgovanja pružanjem smjernica državama članicama unutar postojećeg regulatornog okvira, ne dovodeći u pitanje nadležnosti država članica i uz savjetovanje s dionicima;
39. NAGLAŠAVA važnost troškovne učinkovitosti i pravedne tranzicije kako bi se dodatnim ulaganjima u infrastrukturu elektroenergetske mreže izbjegao nerazmjerni učinak za krajnje potrošače ili porezne obveznike;

IV. Opseg i brzina razvoja elektroenergetske infrastrukture

40. ISTIČE da je ubrzanje postupaka izdavanja dozvola za mreže iznimno važno za povećanje i ubrzanje razvoja elektroenergetske infrastrukture, uvijek uzimajući u obzir utjecaj na okoliš i građane u ranoj fazi i tijekom cijelog postupka, na način kojim se osigurava ravnoteža između različitih elemenata;
41. IZRAŽAVA ZABRINUTOST zbog produljenja vremenskog razdoblja za dovršetak trenutanih infrastrukturnih projekata i SNAŽNO POZIVA na zajedničke napore država članica kako bi se taj proces ubrzao;
42. ISTIČE problem ograničenih proizvodnih kapaciteta i malog broja pružatelja usluga, što dovodi do većih troškova i produljenja vremenskih razdoblja za projekte razvoja mreže, te NAGLAŠAVA potrebu za ambicioznim mjerama kojima se želi razviti snažan europski lanac vrijednosti za mreže, čime se doprinosi konkurentnosti i strateškoj autonomiji EU-a uz istodobno očuvanje otvorenoga gospodarstva;
43. POZIVA Komisiju da istraži mogućnosti za olakšavanje vidljivosti nabave sastavnih dijelova mreže na regionalnoj razini ili razini EU-a kako bi se poslali pravi signali lokalnoj industriji za povećanje proizvodnih kapaciteta; da u suradnji s relevantnim dionicima pruži preporuke o ulozi koju usklađene funkcionalne natječajne specifikacije i norme mogu imati u ubrzavanju i olakšavanju postupaka nabave; te da u tom kontekstu procijeni mogućnost prilagodbe pravila EU-a o javnoj nabavi;

44. ISTIČE ulogu normizacije u ubrzavanju razvoja infrastrukture mreže, smanjenju troškova i olakšavanju ulaganja, kao i važnost rada europskih organizacija za normizaciju, a posebno uspostavljenog Forumu na visokoj razini za europsku normizaciju, te POZIVA na ubrzavanje tekućeg rada na normama za elektroenergetsku infrastrukturu, uzimajući pritom u obzir ulogu inovacija;
45. ISTIČE srednjoročnu i dugoročnu potrebu za pametnom normizacijom kako bi se ubrzali procesi proizvodnje, smanjili poremećaji u lancu opskrbe i povećala njihova učinkovitost, uz istodobno osiguravanje dostupnosti sastavnih dijelova mreže u Europi; te POTIČE Forum na visokoj razini za europsku normizaciju da predstavi preporuke i prioritete u području normizacije;
46. NAGLAŠAVA kratkoročnu potrebu za zajedničkom praksom država članica i unutar njih, kako bi postupci bili kompatibilniji i interoperabilniji u svim industrijama, među ostalim u pogledu dozvola i javne nabave;
47. ISTIČE sudjelovanje proizvođača-potrošača na tržištu električne energije EU-a i POZIVA Komisiju da procijeni potrebe u pogledu interoperabilnosti i mogućnost za standardizaciju pametnih uređaja na razini kućanstava;
48. POZIVA mrežu ENTSO-E i tijelo EU-a za ODS-ove da poboljšaju suradnju s pružateljima tehnoloških usluga radi razvoja zajedničkih tehnoloških specifikacija do kraja 2024. u okviru sporazuma s radionica europskih organizacija za normizaciju kako bi se poboljšala vidljivost potrebnih i planiranih novih mrežnih projekata te kako bi se širili primjeri najbolje prakse na razini EU-a u vezi s postupcima izdavanja dozvola;

49. POZIVA mrežu ENTSO-E i tijelo EU-a za ODS-ove da procijene dodanu vrijednost funkcionalnih modela natječaja i da na temelju te procjene svojim članovima izdaju neobvezujuće smjernice;
 50. NAGLAŠAVA važnost stvaranja koristi na lokalnoj razini kako bi se povećala prihvaćenost elektroenergetskih mreža u javnosti, npr. uključivanjem ekološkog dizajna; u tom pogledu POZIVA države članice da propisno provedu odredbe o zajednicama obnovljive energije i energetskim zajednicama građana te da se pridruže Paktu za angažman i provedu ga kako bi se osiguralo rano i redovito informiranje i sudjelovanje javnosti u projektima razvoja mreže, kao i sudjelovanje lokalnih subjekata i područja;
 51. POZIVA da se ubrzaju koraci postupka izdavanja dozvola, pojednostave natječaji i postupci javne nabave, ojačaju administrativni kapaciteti te digitaliziraju relevantni procesi;
 52. POZIVA Komisiju da procijeni i utvrdi mjere za ubrzavanje relevantnih postupaka izdavanja dozvola za infrastrukturu elektroenergetske mreže, pridajući pozornost koherentnosti okvira za energiju, prirodu i okoliš;
 53. NAGLAŠAVA važnost dostupnosti odgovarajuće kvalificirane radne snage;
 54. POTIČE javne uprave da stave na raspolaganje podatke za procjenu utjecaja na okoliš kako bi se ubrzali i olakšali postupci izdavanja dozvola.
-